

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Ivo Pospíšila, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce Mgr. Tomáše Kocourka v právní věci žalobkyně: **Mgr. K. Š.**, zastoupena Mgr. Zuzanou Zádřapovou, advokátkou se sídlem Nádražní 879/27, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 5. 2021, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 2. 2023, č. j. 19 Ad 22/2021 - 123,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Zuzaně Zádřapové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši **2 600 Kč**, která jí bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 9. 2. 2021, č. j. X, zamítla žádost žalobkyně o přiznání invalidního důchodu. Žalobkyně v žádosti uváděla, že od posledního posouzení invalidity v letech 2017 – 2018 se její zdravotní stav výrazně zhoršil, ať už jde o psychiatrickou diagnózu, degenerativní změny na páteři nebo s nimi související neurologické potíže, dále jí byla zjištěna histaminová intolerance, diagnostikován ekzém (psoriasis), byla jí zjištěna artróza pravého kolene, je po operaci menisků a nosních dutin a trpí chronickou bronchitidou. Až do svých 40 let pracovala jako baletní sólistka a baletní mistr a poté v různých profesích až do psychického zhroucení v roce 2017. Podkladem prvostupňového rozhodnutí byl posudek lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě, který konstatoval, že se zdravotní stav od posledního posouzení podstatněji nezměnil.

Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je nadále smíšená úzkostná a depresivní porucha s tendencí k somatizaci. Další poruchou jsou degenerativní změny na krční a hrudní části páteře se zúžením páteřního kanálu. S ohledem na to hodnotil míru poklesu pracovní schopnosti na 20 % s navýšením o 10 %, tj. celkově na 30 %.

[2] Rozhodnutím ze dne 6. 5. 2021, č. j. X, žalovaná zamítla námitky proti prvostupňovému rozhodnutí. Vyšla přitom z posudku ze dne 26. 4. 2021, který potvrdil, že rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu je smíšená úzkostně depresivní porucha, ostatní popsaná onemocnění jsou méně významná, což odůvodňuje celkovou míru poklesu pracovní schopnosti ve výši 30 %.

[3] Proti rozhodnutí žalované o námitkách se žalobkyně bránila žalobou podanou u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Soud si nejprve vyžádal posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě ze dne 19. 11. 2021. Ten označil za rozhodující příčinu nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně víceetážový bolestivý syndrom krční a bederní páteře, bez známek kořenového útlaku a poškození nervů. Duševní postižení žalobkyně podle komise nedosahovala vyšší závažnosti a s ohledem na to hodnotila celkový pokles pracovní schopnosti pouze o 20 %. S ohledem na to, že žalobkyně s těmito závěry nesouhlasila a namítala, že neodpovídají obsahu spisu a jsou neúplné, zadal krajský soud srovnávací posudek vypracovaný posudkovou komisí MPSV v Brně dne 10. 8. 2022. Ten potvrdil, že žalobkyně trpí onemocněním páteře s minimálním až lehčím funkčním postižením, bez poruch statiky a dynamiky páteře a bez významného neurologického nálezu, a dále úzkostnou a depresivní poruchou s tendencí k somatizaci. Posudek také konstatoval degenerativní onemocnění pravého kolenního kloubu, avšak bez závažného funkčního postižení. Chronický zánět nosních dutin a chronická bronchitida podle komise nezpůsobovaly snížení plicních funkcí a neměly dopad do pracovní schopnosti. Také tento posudek proto stanovil celkovou míru snížení pracovních schopností žalobkyně na 20 %.

[4] Žalobkyně ani s těmito závěry nesouhlasila a namítala, že se komise nevypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Krajský soud proto nechal vypracovat další srovnávací posudek, a to u posudkové komise MPSV v Hradci Králové. Žalobkyně byla na jejím jednání dne 4. 1. 2023 přešetřena odborným lékařem z oboru neurologie a na dalším jednání byl zhodnocen její stav za účasti psychiatra. Dle tohoto posudku je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně smíšená úzkostná a depresivní porucha, přičemž po medikaci stav kolísá dle aktuální zátěže. Další onemocnění jsou dle komise méně významná – jedná se o dlouhodobé postižení páteře bez prokázaného neurologického postižení a chronický zánět průdušek (žalobkyně je kuřačka). Komise také konstatovala, že žalobkyně prodělala po úrazu kolene artroskopii, po operaci a rehabilitaci však byla hybnost kolene bez významnějšího omezení, byla léčena na kopřivky nejasné etiologie, absolvovala také revmatologické vyšetření, které nepotvrdilo revmatické onemocnění. Tato vyšetření se však uskutečnila po datu vydání rozhodnutí žalované. Komise proto stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na 20 % a s ohledem na další zdravotní postižení zvýšila tuto hodnotu o 10 % na celkových 30 %.

[5] V napadeném rozsudku krajský soud uvedl, že vycházel z posledně uvedeného srovnávacího posudku posudkové komise. Shrnuje, že při posouzení zdravotního stavu

pokračování

žalobkyně je posudkovými závěry vázán, přičemž ověřuje pouze to, zda je posudek úplný a přesvědčivý. Podle krajského soudu je posudek objektivní, úplný a přesvědčivý a vypořádává se se všemi skutečnostmi, a to i těmi, které opakovaně namítala žalobkyně. Soud připomněl, že v anamnéze žalobkyně se objevuje vedle psychiatrické diagnózy a degenerativních změn na páteři také kopřivka nejasné etiologie či atopický terén. Pokud namítala, že jí byla zjištěna lupénka a revmatologické postižení, jednalo se o potíže, se kterými navštěvovala odborné lékaře dávno po vydání napadeného rozhodnutí žalované, k nimž nelze podle § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přihlížet.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalované

[6] Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[7] Konkrétně namítla, že napadený rozsudek i předchozí rozhodnutí žalované vycházejí z posudků, které jsou neúplné a nepřesvědčivé. Ty se nevypořádaly se všemi rozhodujícími skutečnostmi, spolehlivě nezjistily zdravotní stav stěžovatelky a některé diagnózy se zásadním vlivem na míru poklesu pracovní schopnosti vynechaly. Posudky neuvádějí útlak nervu, těžké degenerativní změny na páteři a to, že zdravotní stav stěžovatelky vykazuje dlouhodobě zhoršující se tendenci. Pokud uvádějí, že nebyla objektivně diagnostikována lupénka a revmatologický blok, pak je to proto, že v té době nebyla provedena příslušná vyšetření; nyní však již byly obě diagnózy potvrzeny. Posudky zásadně upozadily psychiatrickou diagnózu, sklony k sebevraždě a bagatelizovaly úroveň depresí. Stěžovatelku konečně neposuzovaly ve vztahu k jejím skutečným povoláním – tanečnice baletu, taneční mistr, obchodník – prodejce, přičemž jde o povolání s extrémní psychickou zátěží.

[8] Stěžovatelka proto navrhla, aby kasační soud zrušil jak napadený rozsudek krajského soudu, tak případně i rozhodnutí žalované.

[9] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti zdůraznila, že krajský soud požádal o zhodnocení zdravotního stavu stěžovatelky postupně tři posudkové komise MPSV. V napadeném rozsudku pak vycházel z posledního posudku, v němž komise dospěla ke stejnému závěru jako žalovaná. Soud pak musel při přezkumu napadeného rozhodnutí použít § 75 odst. 1 s. ř. s. a zohlednit právní a skutkový stav, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Žalovaná se proto ztotožnila s názorem krajského soudu a navrhla kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou a jedná se o kasační stížnost, která je ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a s. ř. s. přijatelná tehdy, pokud svým

významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Podrobněji se podstatou institutu přijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž dovodil, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Kasační stížnost **není přijatelná**.

[12] Rozsudek krajského soudu je přezkoumatelný a náležitě odůvodněný, přičemž závěry v něm obsažené se nikterak nevymykají z ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu. Soud vycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu a řádně se zabýval všemi žalobními body.

[13] Stěžovatelka založila kasační stížnost na námitce, že všechny správní orgány, které doposud rozhodovaly o přiznání invalidního důchodu, i soud nedostatečně a neúplně zjistily její zdravotní stav. V průběhu řízení před krajským soudem takto opakovaně zpochybnila jednotlivé posudky posudkových komisí MPSV, jichž nechal krajský soud vypracovat celkem tři, a činí tak nyní i vůči samotnému rozsudku soudu.

[14] Kasační soud předesílá, že dle ustálené judikatury je posouzení vzniku invalidity otázkou odbornou, medicínskou, a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004-58, ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009 - 46; či ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20). Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny k posouzení poklesu pracovní schopnosti a zaujetí posudkových závěrů o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku.

[15] Při přezkumu rozhodnutí týkajících se invalidního důchodu je úkolem krajských soudů, potažmo Nejvyššího správního soudu, vyhodnotit, zda je z lékařských posudků a zejména z posudků posudkové komise ministerstva zřejmé, že byl stav žadatele o invalidní důchod komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, zda je posudkový závěr náležitě, přesvědčivě a srozumitelně zdůvodněn. Správní soud je povinen rozhodovat na základě úplně zjištěného skutkového stavu, který je dostatečným podkladem pro jeho rozhodnutí. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost, nemůže správní soud nahradit vlastní úvahou. Nemá pro to potřebné odborné znalosti. Může si ale vyžádat doplnění posudku, vyhotovení srovnávacího posudku jinou komisí

pokračování

ministerstva nebo uložit vypracování revizního posudku (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2021, č. j. 1 Ads 252/2020 - 25, nebo ze dne 25. 8. 2022, č. j. 1 Ads 156/2021-43).

[16] Všechny zmíněné požadavky byly v tomto ohledu naplněny. Krajský soud na základě námitek a připomínek stěžovatelky nechal postupně vyhotovit tři posudky, z nichž dva byly srovnávací, a z posledního z nich nakonec ve svém rozhodování vycházel. Jestliže stěžovatelka v kasační stížnosti brojí proti všem posudkům, opomíjí skutečnost, že krajský soud vzal za základ svých úvah pouze poslední srovnávací posudek posudkové komise MPSV v Hradci Králové. V napadeném rozsudku pak správně uzavřel, že tento poslední posudek je úplný a přesvědčivý. Obsahuje totiž zhodnocení všech stěžovatelkou tvrzených nemocí a obtíží, které soud uvedl shora a nepovažuje za účelné je na tomto místě znovu opakovat. Tento posudek navíc považoval za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky její psychiatrické onemocnění, proto nelze souhlasit s námitkou, že tuto diagnózu upozadil či bagatelizoval. Stejně tak si posudková komise a krajský soud byly velmi dobře vědomy toho, jaká byla dosavadní povolání stěžovatelky a její kvalifikace.

[17] Jestliže pak stěžovatelka namítá, že posudkové komise a krajský soud nepřihlíděly k tomu, že má také lupénku a revmatické obtíže a že nyní jde o objektivní diagnózy, pak opomíjí skutečnost, na níž ji již v napadeném rozsudku správně upozornil krajský soud. Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. totiž soud rozhoduje na základě skutkového stavu, který existoval v době rozhodování správního orgánu. Nelze proto zohlednit jakékoliv skutečnosti, které vznikly až po vydání rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, stejně jako nelze přihlížet k důkazům zachycujícím lékařské diagnózy, které v době rozhodování správního orgánu neexistovaly (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2022, č. j. 9 Ads 14/2022-34). Také v tomto směru je rozsudek krajského soudu v souladu s ustálenou soudní judikaturou.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky – nepřináší otázku, která dosud nebyla řešena judikaturou, byla řešena rozdílně, případně vyžadovala učinit judikaturní odklon, a nejde ani o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Nejvyšší správní soud proto podanou kasační stížnost v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[19] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4). Stěžovatelka v řízení neměla úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci plný úspěch, nemá však právo na náhradu řízení podle § 60 odst. 2 s. ř. s.

[20] Krajský soud ustanovil usnesením ze dne 17. 2. 2022, č. j. 19 Ad 22/2021-67, stěžovatelce zástupkyni advokátku Mgr. Zuzanu Zádrapovou. V takovém případě hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování v řízení o kasační stížnosti stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.).

Ustanovené zástupkyni soud přiznal odměnu za dva úkony právní služby (další poradu s klientem přesahující jednu hodinu, kterou zástupkyně stěžovatelky doložila záznamem podepsaným stěžovatelkou, a sepsání kasační stížnosti) ve výši 2 000 Kč [§ 11 odst. 1 písm. c) a d) ve spojení s § 7 bodem 3. a § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu], a dále paušální náhradu hotových výdajů za dva úkony právní služby ve výši celkem 600 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkově tedy 2 600 Kč. Tato částka bude zástupkyni stěžovatelky vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. června 2023

JUDr. Ivo Pospíšil
předseda senátu